ԼԴ/0097/01/24
(ՀԿԴ1/0035/01/23)

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ

ՎԱՐՈՒՅԹԻ ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ԸՆԴԴԱՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԸ ԼՈՒԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

15 ապրիլի 2024 թվական ք.Երևան

ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախագահ Լիլիթ Թադևոսյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական պալատի նախագահ Համլետ Ասատրյանս, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի հակակոռուպցիոն պալատի նախագահ Արթուր Դավթյանս, ուսումնասիրելով թիվ ԼԴ/0097/01/24 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթի ընդդատության հարցը լուծելու համար ՀՀ Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի՝ 2024 թվականի մարտի 27-ի որոշումը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց Ի Ն Ք

<u>Վարույթի դատավարական նախապատմությունը.</u>

1. 2023 թվականի սեպտեմբերի 15-ին Հակակոռուպցիոն դատարանում ստացվել է Թելման Գնելի Մաթևոսյանի վերաբերյալ 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի (այսուհետ՝ ՀՀ քրեական օրենսգիրք) 375-րդ հոդվածի 4-րդ մասով թիվ 90417320 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթը:

1.1. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2023 թվականի սեպտեմբերի 20-ին որոշում է կայացրել թիվ ՀԿԴ1/0035/01/23 քրեական վարույթը ստանձնելու և 2023 թվականի հոկտեմբերի 4-ին նախնական դատաքննություն նշանակելու մասին:

1.2. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2023 թվականի հոկտեմբերի 4-ին որոշում է կայացրել թիվ ՀԿԴ1/0035/01/23 քրեական վարույթով 2023 թվականի հոկտեմբերի 26-ին հիմնական դատալսումներ նշանակելու մասին:

2. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2024 թվականի փետրվարի 27-ին՝ հիմնական դատալսումների ընթացքում, որոշում է կայացրել թիվ ՀԿԴ1/0035/01/23 քրեական վարույթն ըստ առարկայական ընդդատության Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան փոխանցելու մասին:

3. Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի մարտի 14-ին որոշում է կայացրել թիվ ԼԴ/0097/01/24 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթը ստանձնելու և 2024 թվականի մարտի 27-ին նախնական դատալսումներ նշանակելու մասին:

3.1. Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի մարտի 27-ին որոշում է կայացրել թիվ ՀԿԴ1/0035/01/23 (ԼԴ/0097/01/24) քրեական վարույթը Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին՝ ընդդատության հարցը լուծելու համար:

4. Քրեական վարույթը Վճռաբեկ դատարանում ստացվել է 2024 թվականի ապրիլի 4-ին:

<u>Ընդդատության հարցը լուծելու համար էական նշանակություն ունեցող փաստական հանգամանքները.</u>

5. Նախաքննության մարմնի՝ 2021 թվականի փետրվարի 15-ի որոշմամբ Թելման Գնելի Մաթևոսյանը ներգրավվել է որպես մեղադրյալ՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 375-րդ հոդվածի 4-րդ մասով, այն բանի համար, որ *«նա հանդիսանալով ՀՀ ՊՆ 63853 զորամասի հրամանատարի բարոյահոգեբանական ապահովման գծով տեղակալ, կոչումով փոխգնդապետ, պաշտոնատար անձ, ինչպես նաև նույն զորամասի հրամանատարի 04.03.2020 թվականի հրամանով՝ ի պաշտոնե հանդիսանալով նաև զորամասում բացազատված անձնակազմի ընդունման կետի պետ՝ մշտապես հանդիսանալով իշխանության ներկայացուցչի գործառույթներ իրականացնող պաշտոնատար անձ, ՀՀ կառավարության 27.09.2020 թվականի թիվ 1586-Ն որոշմամբ հայտարարված ռազմական դրության ժամանակ դրսևորել է*

իշխանազանցություն, այն է՝ իրավունք չունենալով առանց զինծառայողներին բժշկական հետազոտություն և ախտորոշում իրականացնող իրավասու պաշտոնատար անձանց կողմից տրված թույլտվության զինծառայողին ազատել զինվորական ծառայության պարտականությունների կատարումից, 29.09.2020 թվականին՝ արտացավ հրամանատարի համբավ ձեռք բերելու անձնական այլ շարժառիթով թույլատրել է ՀՀ ՊՆ 63853 զորամասի 4-րդ հրաձգային գումարտակի 82ամ ականանետային մարտկոցի կառավարման դասակի հաշվարկող, պահեստազորային զինծառայող, շարքային Արտյոմ Մերուժանի Մանուկյանին, հանձնել իրեն ամրակցված հանդերձանքն ու զենքը և գնալ տուն, որն էական վնաս է պատճառել պետության շահերին, այն է՝ 29.09.2020 թվականին շարքային Արտյոմ Մանուկյանը՝ հանձնելով իրեն ամրակցված զենքն ու զինվորական հանդերձանքը՝ գնացել է տուն և մնացել տանը մինչև 09.11.2020 թվականը՝ նշված ժամանակահատվածում չիրականացնելով իր ծառայողական պարտականությունները, որն էլ իր հերթին հանգեցրել է ռազմական դրության ժամանակ զորամասում զինվորական կարգապահության անկմանը (...)»[1]:

6. Հակակոռուպցիոն դատարանը 2024 թվականի փետրվարի 27-ի որոշմամբ արձանագրել է հետևյալը. *«(...) [Հ]աշվի առնելով նաև այն հանգամանքը, որ մեղադրյալ Թելման Մաթևոսյանին մեղսագրված ենթադրյալ իշխանազանցությունը կամ իշխանությունը չարաշահելը կատարվել է ոչ շահադիտական դրդումներից ելնելով, ուստի Դատարանը գտնում է, որ թիվ ՀԿԴ1/0035/01/23 քրեական վարույթն այլևս ընդդատյա չէ ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանին, այլ ընդդատյա է Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, ուստի անհրաժեշտ է թիվ ՀԿԴ1/0035/01/23 քրեական վարույթը փոխանցել ըստ ընդդատության: Ընդ որում, Դատարանը փաստում է, որ վերը շարադրված օրենսդրական փոփոխությունը տեղի է ունեցել սույն վարույթով հիմնական դատաքննությունների ընթացքում, մեղադրյալը և վերջինիս պաշտպանը նշել են, որ չեն առարկում, որ վարույթի քննությունը շարունակվի ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանում, մինչդեռ հանրային մեղադրողն առարկել ու իր անհամաձայնությունն*

[1] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 1, թերթեր 104-105:

է հայտնել վարույթի քննությունը ՀՀ հակակոռուպցիոն դատարանում շարունակելուն (...)»[2]:

7. Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը 2024 թվականի մարտի 27-ի որոշմամբ արձանագրել է հետևյալը. *«(...) Վերոգրյալի հաշվառմամբ նկատի ունենալով, որ սույն վարույթով մեղադրյալ Թելման Գևելի Մաթևոսյանին ներկայացվել է մեղադրանք 2003 թվականի ապրիլի 18-ի ՀՀ քրեական օրենսգրքի 375-րդ հոդվածի 4-րդ մասով /համապատասխանում է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 549-րդ հոդվածի 3-րդ մասին/, այն արարքի կատարման համար, որ (...), ինչից պարզ է դառնում, որ Թելման Գևելի Մաթևոսյանին մեղսագրված չէ և վերջինս էլ ենթադրաբար իշխանազանցությունը կամ իշխանությունը չարաշահելը չի կատարել բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով:*

Հետևաբար Դատարանը գտնում է, որ Թելման Գևելի Մաթևոսյանին մեղսագրված է ՀՀ քրեական օրենսգրքի հավելված N 1-ում առկա կոռուպցիոն՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 549-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված հանցանքի ենթադրյալ կատարում, ուստի սույն որոշմամբ շարադրված իրավական նորմերի համաձայն թիվ ԼԴ/0097/01/24 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթն առարկայական առումով ընդդատյա է Հակակոռուպցիոն դատարանին, ինչն էլ հիմք է հանդիսանում Դատարանի համար իր անհամաձայնությունը հայտնել սույն քրեական վարույթի առարկայական ընդդատության հետ կապված: (...)»[3]:

<u>Սույն որոշման հիմնավորումները և եզրահանգումը.</u>

8. Սույն վարույթով բարձրացված իրավական հարցը հետևյալն է. հիմնավո՞ր է արդյոք Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ԼԴ/0097/01/24 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթը ենթակա չէր փոխանցման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:

---

[2] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 2, թերթեր 84-87:
[3] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 3,, թերթեր 16-19:

9. ՀՀ Սահմանադրության 63-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «*Յուրաքանչյուր ոք ունի անկախ և անաչառ դատարանի կողմից իր գործի արդարացի, հրապարակային և ողջամիտ ժամկետում քննության իրավունք*»:

10. «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Յուրաքանչյուր ոք, (...) նրան ներկայացված ցանկացած քրեական մեղադրանքի առնչությամբ, ունի օրենքի հիման վրա ստեղծված անկախ ու անաչառ դատարանի կողմից ողջամիտ ժամկետում արդարացի և հրապարակային դատաքննության իրավունք*»:

10.1. Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, *«օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարան»* հասկացությունը մեկնաբանելիս նշել է. *«Այն երկրներում, որտեղ օրենքը կոդիֆիկացված է, դատական համակարգի կազմակերպումը չի կարող թողնվել դատական մարմինների հայեցողությանը, սակայն դա չի նշանակում, որ դատարաններն օժտված չեն համապատասխան ազգային օրենսդրությունը մեկնաբանելու որոշակի ազատությամբ»*[4]:

Միևնույն ժամանակ, դատարանի մատչելիության իրավունքի համատեքստում Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը նշել է, որ. *«Ներպետական դատական ատյանները դատավարական կանոնները կիրառելիս պետք է ձեռնպահ մնան դրանց չափազանցված ձևականացումից, որն իր ազդեցությունը կունենա դատավարության արդարացիության վրա»*[5]:

11. Վճռաբեկ դատարանը *Գևորգ Հարությունյանի* գործով իրավական դիրքորոշում է ձևավորել այն մասին, որ. «*(...) Գործերի պատշաճ ընդդատությունը, որպես արդար դատաքննության անհրաժեշտ բաղկացուցիչ, հիմնարար իրավական արժեք է: Դրա հիմնարար բնույթը բխում է արդար դատաքննության ինստիտուցիոնալ տարրից՝ անկախ, անկողմնակալ, իրավասու և օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարան ապահովելու պետության պոզիտիվ պարտականությունից: Իսկ այդ պարտականությունն իր հերթին, ըստ էության, ամրագրված է Հայաստանի*

[4] Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի՝ *Gorgiladze v. Georgia* գործով 2009 թվականի հոկտեմբերի 20-ի վճիռը, գանգատ թիվ 4313/03, 69-րդ կետ:
[5] Տե՛ս Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի՝ *Walchli v. France* գործով 2007 թվականի հուլիսի 26-ի վճիռը, գանգատ թիվ 35787/03, 29-րդ կետ:

Հանրապետության իրավական համակարգում բարձրագույն իրավաբանական ուժ ունեցող այնպիսի նորմատիվ ակտերում, ինչպիսիք են ՀՀ Սահմանադրությունը (…), Քաղաքացիական և քաղաքական իրավունքների մասին միջազգային դաշնագիրը (14-րդ հոդված) և «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիան (6-րդ հոդված): (…)

Պատշաճ ընդդատության հիմնարար իրավական նշանակությունն այն է, որ յուրաքանչյուր կոնկրետ քրեական գործը քննող դատարանի որոշման հստակ կանոնների առկայությունը և դրանց կանխատեսելի գործադրումն անհրաժեշտ պայման են կողմնակի դիտորդի մոտ այնպիսի համոզմունք ձևավորելու համար, որ տվյալ կոնկրետ քրեական գործը քննող դատարանը և դատավորը նախապատրամադրվածություն չունեն, և տվյալ գործը վարույթ ընդունելիս սուբյեկտիվիզմն ու կամայականությունը բացառված են եղել:

Այսպիսով, քրեական գործերի ընդդատության որոշման հստակ, կամայականությունը բացառող կանոնների առկայությունը և գործադրումը պարտադիր նախապայման են արդարադատության մատչելիության պատշաճ երաշխավորման համար (…)»[6]:

12. Վերոգրյալից հետևում է, որ ընդդատության կանոններն այն չափանիշներն են, որոնց հիման վրա որոշվում է, թե տվյալ գործով որ դատարանը պետք է իրականացնի արդարադատություն: Ընդդատության կանոնները կոչված են անձին զերծ պահելու դատական շրջապտույտից, որը կարող է առաջանալ, եթե դատարանները հրաժարվեն գործը վարույթ ընդունել՝ իրենց ընդդատյա չլինելու պատճառաբանությամբ:

Ընդդատության ինստիտուտը հիմնարար նշանակություն ունեցող արժեք է, քանի որ այն անմիջականորեն կապված է անձի՝ օրենքի հիման վրա ստեղծված դատարանի կողմից իր գործի քննության իրավունքի հետ: Քրեական վարույթի մասնակիցների համար պետք է կանխատեսելի լինի, թե իրենց գործով որ դատարանը պետք է իրականացնի արդարադատություն:

---

[6] Տե՛ս Վճռաբեկ դատարանի՝ *Գևորգ Հարությունյանի* գործով 2011 թվականի հուլիսի 13-ի թիվ ԵԿԴ/0211/01/10 որոշումը, կետեր 15-16:

Անհրաժեշտ է ընդգծել, որ վարույթն ըստ ընդդատության փոխանցելիս, չպետք է դրսևորվի չափազանց ձևական մոտեցում, և պետք է հաշվի առնվի նաև արդարադատության շահը:

13. ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 260-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *«Մարզերի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության և Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարաններին (այսուհետ՝ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան) ընդդատյա են առաջին ատյանի կարգով իրականացվող բոլոր վարույթները, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետության քրեական օրենսգրքի հավելված N 1-ով նախատեսված կոռուպցիոն հանցանքների վերաբերյալ վարույթների, որոնք ընդդատյա են հակակոռուպցիոն դատարանին»:*

ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի համաձայն՝ *«1. Նախնական դատաքննության ընթացքում պարզելով, որ տվյալ վարույթն ընդդատյա չէ իրեն, դատարանն այդ որոշմամբ անհապաղ փոխանցում է ըստ ընդդատության:*

(…)

5. Վարույթն ըստ ընդդատության ստացած հակակոռուպցիոն կամ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը մինչև նախնական դատաքննություն նշանակելը եռօրյա ժամկետում որոշում է կայացնում վարույթը Վճռաբեկ դատարան ուղարկելու մասին, եթե համաձայն չէ դրա առարկայական ընդդատությանը:

(…)

8. Սույն հոդվածի 5-րդ մասով նախատեսված դեպքում Վճռաբեկ դատարանի նախագահը, Վճռաբեկ դատարանի քրեական և հակակոռուպցիոն պալատների նախագահները վարույթը Վճռաբեկ դատարանում ստանալու պահից տասնօրյա ժամկետում վերջնականապես լուծում են վարույթի առարկայական ընդդատության հարցը՝ ընդհանուր թվի ձայների մեծամասնությամբ ընդունված որոշմամբ: Քվեարկելիս ձեռնպահ մնալ չի թույլատրվում:

9. Սույն հոդվածով սահմանված կարգով որոշված դատարանը համարվում է իրավասու դատարան»:

13.1. «ՀՀ քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ի թիվ ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի համաձայն՝ *«Օրենսգրքի հավելված N 1-ում՝ (…)*

«Հոդված 549. Իշխանազանցությունը կամ իշխանությունը չարաշահելը» *բառերից հետո լրացնել «(բացառությամբ երբ արարքը կատարվել է ոչ շահադիտական դրդումներից ելնելով և բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով)» բառերով»:*

13.2. ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերի համաձայն՝ *«23. (…) Հայաստանի Հանրապետության առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարաններին ենթակա (…) կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ գործերը վերաբաշխվում են հակակոռուպցիոն դատարանի համապատասխան մասնագիտացում ունեցող դատավորների միջև, բացառությամբ սույն հոդվածի 24-րդ մասով սահմանված դեպքի:*

24. Հայաստանի Հանրապետության առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գտնվող՝ սույն մասով նախատեսված գործերը ենթակա չեն վերաբաշխման հակակոռուպցիոն դատարանին, եթե տվյալ գործով անցում է կատարվել դատաքննության փուլ»:

«Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *«Սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո Հայաստանի Հանրապետության առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գտնվող կոռուպցիոն հանցագործությունների վերաբերյալ գործերը վերաբաշխվում են հակակոռուպցիոն դատարանի դատավորների միջև, եթե տվյալ գործերով անցում չի կատարվել դատաքննության փուլ»:*

13.3. «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» ՀՀ օրենքի 39-րդ հոդվածի համաձայն՝ *«1. Եթե օրենսդրության մեջ բացակայում է կոնկրետ հասարակական*

հարաբերությունը կարգավորող իրավական նորմը, սակայն օրենսդրությամբ սահմանված է համանման հարաբերությունները կարգավորող այլ իրավական նորմ, ապա այդպիսի հարաբերությունների նկատմամբ (եթե դա չի հակասում դրանց էությանը) կիրառվում են համանման հարաբերություններ կարգավորող իրավական նորմերը (օրենքի անալոգիա)։ (...)։

3. Օրենքի կամ իրավունքի անալոգիա չի կարող կիրառվել, եթե դրանով սահմանափակվում են անձանց իրավունքները, ազատությունները, կամ նրանց համար նախատեսվում է նոր պարտականություն կամ պատասխանատվություն, կամ խստացվում են նրանց նկատմամբ կիրառվող պատասխանատվության, հարկադրանքի միջոցները կամ դրանց կիրառման կարգը, հարկերի, տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների վճարման կարգը, անձանց գործունեության նկատմամբ հսկողություն ու վերահսկողություն իրականացնելու պայմանները և կարգը։

4. Օրենքի անալոգիան և իրավունքի անալոգիան կարող են կիրառվել միայն, եթե տվյալ օրենքով չի արգելվում անալոգիայի կիրառումը»։

14. Նշված նորմերի համակարգային վերլուծությունից հետևում է, որ «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ին ընդունված ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքով 2021 թվականի մայիսի 5-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի հավելված N 1-ում կատարվել են որոշակի փոփոխություններ: Սակայն, որևէ կարգավորում չի սահմանվել առ այն, թե արդյո՞ք այդ փոփոխությունները պետք է տարածվեն Հակակոռուպցիոն դատարանում դատաքննության փուլում գտնվող նմանատիպ վարույթների վրա, այլ կերպ՝ արդյո՞ք այդ վարույթները ենթակա են վերաբաշխման, թե ոչ:

Այդուհանդերձ, դեռևս 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերով, ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2021 թվականի ապրիլի 14-ին ընդունված ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանվել է, որ ՀՀ առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանների վարույթում գտնվող կոռուպցիոն

հանցագործությունների վերաբերյալ այն գործերը, որոնցով **անցում է կատարվել դատաքննության փուլ, ենթակա չեն վերաբաշխման հակակոռուպցիոն դատարանին:** Այսինքն, ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքով, ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-333-Ն օրենքով լուծում է տրվել համանման իրավահարաբերությանը, ըստ որի՝ դատաքննության փուլ անցում կատարված լինելու դեպքում առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի վարույթում գտնվող վարույթի փոխանցումը Հակակոռուպցիոն դատարան իրավաչափ չէ:

14.1. Հաշվի առնելով, որ ինչպես «Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքը, այնպես էլ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգիրքը չեն արգելում անալոգիայի կիրառումը, ինչպես նաև այն, որ տվյալ պարագայում անալոգիայի կիրառումն անձանց իրավունքները, ազատությունները չի սահմանափակում կամ նրանց համար նոր պարտականություն կամ պատասխանատվություն չի նախատեսում՝ գտնում ենք, որ Հակակոռուպցիոն դատարանների վարույթում գտնվող՝ «ՀՀ քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» 2024 թվականի հունվարի 16-ի թիվ ՀՕ-31-Ն ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի հիման վրա առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարաններին ընդդատյա վարույթների վերաբաշխման հարցը պետք է լուծվի ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն օրենքի 19-րդ հոդվածի 23-րդ և 24-րդ մասերին և «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-333-Ն օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասին համահունչ: Այլ կերպ՝ այն վարույթները, որոնցով Հակակոռուպցիոն դատարանն անցում է կատարել դատաքննության (հիմնական դատալսումների) փուլ, ենթակա չեն վերաբաշխման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին:

15. Սույն վարույթի նյութերի ուսումնասիրությունից երևում է, որ.

- Հակակոռուպցիոն դատարանը 2023 թվականի հոկտեմբերի 26-ին կայացած դատական նիստի ընթացքում անցում է կատարել հիմնական դատալսումների փուլ[7]:

- Հակակոռուպցիոն դատարանը, փաստելով, որ մեղադրյալ Թելման Մաթևոսյանին ներկայացված մեղադրանքի համաձայն՝ վերջինիս կողմից ենթադրյալ հանցանքը կատարվել է ոչ շահադիտական դրդումներից ելնելով, որոշում է կայացրել վարույթն ըստ ընդդատության Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան փոխանցելու մասին[8]:

- Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանը, արձանագրելով, որ Թելման Մաթևոսյանին մեղսագրված չէ ենթադրյալ հանցանքը «բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով» կատարելու հատկանիշը, փաստել է, որ ենթադրյալ հանցանքը հանդիսանում է կոռուպցիոն բնույթի[9]:

16. Նախորդ կետում մեջբերված փաստական հանգամանքները գնահատելով սույն որոշմամբ վկայակոչված իրավադրույթների և արտահայտված իրավական դիրքորոշումների լույսի ներքո՝ պետք է փաստել, որ ««Հայաստանի Հանրապետության դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-331-Ն ՀՀ սահմանադրական օրենքով և «Հայաստանի Հանրապետության քրեական դատավարության օրենսգրքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՕ-333-Ն օրենքով նախատեսված իրավակարգավորումների լույսի ներքո, թիվ ԼԴ/0097/01/24 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթը ենթակա չէր վերաբաշխման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանին, քանի որ սույն վարույթով Հակակոռուպցիոն դատարանն անցում է կատարել հիմնական դատալսումների փուլ:

17. Վերոշարադրյալը հիմք է տալիս փաստելու, որ Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի հետևությունն այն մասին, որ թիվ ԼԴ/0097/01/24 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթը ենթակա չէր փոխանցման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան, հիմնավոր է:

---

[7] Տե՛ս քրեական վարույթ, հատոր 2, թերթեր 28-30:
[8] Տե՛ս սույն որոշման 6-րդ կետը:
[9] Տե՛ս սույն որոշման 7-րդ կետը:

18. Միաժամանակ, հարկ է նշել, որ ՀՀ քրեական օրենսգրքի 549-րդ հոդվածը (համապատասխանում է 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 375-րդ հոդվածին) չի համարվում կոռուպցիոն բնույթի հանցանք՝ հետևյալ պայմանների միաժամանակյա առկայության պարագայում, երբ արարքը կատարվել է՝ ա) ոչ շահադիտական դրդումներից ելնելով, բ) բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելով: Հետևաբար, նշված պայմաններից որևէ մեկի բացակայության դեպքում, հանցանքը համարվում է կոռուպցիոն բնույթի և ենթակա չէ փոխանցման առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարան:

Ընդունելի է նաև Լոռու մարզի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության դատարանի այն դատողությունը, որ Թելման Մաթևոսյանին ենթադրյալ հանցանքը ***«բռնություն գործադրելով, բռնություն գործադրելու սպառնալիքով կամ զենք կամ հատուկ միջոց օգտագործելու»*** եղանակով կատարելու հատկանիշը մեղսագրված չլինելու պայմաններում, վերագրվող հանցանքը շարունակում է համարվել կոռուպցիոն բնույթի, հետևաբար, վարույթը Երևան քաղաքի առաջին ատյանի ընդհանուր իրավասության քրեական դատարանին ընդդատյա լինելու իրավական հիմքը ևս բացակայում է:

19. Վերոգրյալի հիման վրա, ինչպես նաև ելնելով արդարադատության շահի պաշտպանության և վարույթի արդարացիության ապահովման՝ ողջամիտ ժամկետում քննության անհրաժեշտությունից, գտնում ենք, որ թիվ ԼԴ/0097/01/24 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթն ընդդատյա է Հակակոռուպցիոն դատարանին:

Ղեկավարվելով ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 263-րդ հոդվածի 8-րդ մասով՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց Ի Ն Ք

Թելման Գնելի Մաթևոսյանի վերաբերյալ 2003 թվականի ապրիլի 18-ին ընդունված ՀՀ քրեական օրենսգրքի 375-րդ հոդվածի 4-րդ մասով թիվ ԼԴ/0097/01/24 (ՀԿԴ1/0035/01/23) քրեական վարույթն ընդդատյա է Հակակոռուպցիոն դատարանին:

ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԻԼԻԹ ԹԱԴԵՎՈՍՅԱՆ	ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՀԱՄԼԵՏ ԱՍԱՏՐՅԱՆ	ՀՀ ՎՃՌԱԲԵԿ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ՊԱԼԱՏԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐԹՈՒՐ ԴԱՎԹՅԱՆ